

Издави Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (и БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ на
годину 30 франка, на по
године 10 франка, на чет-
врт године 6 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплату шаље се у
одредбеним писмима ме-
стима администрације „Гл.
Црногорац“ на Цетиње, а
и може се и картом упу-
тилом на пошту у Котор.
Доплате исплате се уредни-
ца. Рукотиса се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда листова. За огласе воје-
не и друге врсте не плаћа се.

Позив на претплату

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

Мислим нашим претплатницима
ишче тројмесечна претплата крајем
онога месеца.

С тога позивам учтиво све
пријатеље нашега листа, који су ради
и у новој години овај лист држа-
ти, да нам за времена пошту прет-
плату, да им не би, због касно стигле
претплате, који лист од нове године
изостаје.

Цијена је „Гласу Црногорца“:
За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-
УГАРСКУ (и за БОСНУ и ХЕР-
ЦЕГОВИНУ):

На годину 6 ф. и. в. р.

На по године 3

На три месеца 1 . 50 н.

За све друге земље у Јевропи
и Америци:

На годину 20 франка.

На по године 10

На три месеца 5

Претплатници из Аустро-Угарске
и Босне и Херцеговине) нека шаљу
своју претплату поштанском у-
путницом на г. Петра Рамада-
новића у Котор. Нарочито се у-
мољавију претплатници из Босне и
Херцеговине, да нам не шаљу новце
непосредно овамо у запечатеном пи-
сму, за које ми морамо овдје плаћати
свагда по 40 до 50 новчића, него
нека упућују претплату на г. Петра
Рамадонића у Котор, и то поштан-
ском упутницом.

Претплату из Србије на наш
лист прими само књижар Велимира
Валожича у Београду. С тога нека
се тамошњи наши претплатници изво-
ле за времена с претплатом обратити
на ту књижару.

Претплатници с другог стра-
на нека шаљу своју претплату у
плаћеном писму на: „Управу „Гласа
Црногорца“ на Цетиње“.

Цетиње, 15. Марта 1884.

У П Р А В А

ГЛАС ЦРНОГОРЦА.

ЦЕТИЊЕ, 24. Марта.

У једноме од пошљених бројева
овога листа, кад је била ријеч о томе
што ваља чинити да се наш народ
морално, душевно, развије, рекосмо да
ћемо проговорити неколике ријечи о
томе што се мора чинити у корист
материјалног благостања нашега на-
рода. Дакле ево да проговоримо неко-
лике ријечи о томе питању.

Материјално благостање дости-
ће, ако се будемо трудили да усавр-
шимо оне радње из којих извиру
материјална богатства а то су: 1. Зе-
мљорадња. Још у најстарија времена
земљорадња се је високо цијенила:
„ори и засијавај! који сије с трудом
и чистотом тај испуњава цио закон.
Онај који баца добро сјење у земљу
чини исто толику заслугу колико да
је примио десет хиљада жртва.“ Ова-
ко се говори о земљорадњи у ста-
ријема персијским светијема књи-
гама.

Обратимо пажњу на оне народе
код којих се је добра земљорадња
и пољођелство већ одомаћило па ћемо
вијети каква је чуда учинио човјек
труд у овоме правцу. Гдје се била
блата и баруштине људи их пресушише,
и направиле добру земљу орачичу или
косачичу; гдје бјеху каменита поља, људи
их претворише у орачу земљу; гдје

су некада била пустиње глумом по-
кривене људи направиле најбоље ора-
ће њиве; гдје не бијаше путанице
људи направиле најдешње друмове;
гдје некада дивља звијерад живљаху
данас људи направиле вароши и села.
Од човјековога труда није се ништа
отегло, само ако хоће човјек да се
труди.

2) Материјално благостање дости-
же се, осим земљорадњом, још добром
трговином; добрим и корисним занат-
лима; добријем сточарством; добри-
јем воћарством; добријем сваларством
и т. д.

На све ово ми смо обраћали до
сада мало или ни мало пажње. Не
ћемо рећи да је то било из љености,
јер околности у којима је до сада
Црногорац живио биле су такве да
је он могао врло мало пажње обраћа-
ти на ове радње. Њему није било до
тога да мисли како ће се обогатити,
но до тога да има само комадић хље-
ба да метне у торбу па пушк преко
рамена да брани своју земљу од не-
пријатеља; па баш и да је имао вре-
мена да ради готово није имао што радити.
Поља мало, а мора нимало — био
је пред њим готово гола кам и међу
каменом каква год зграда земље гдје
је могао усидјети не неколико багаша,
но само неколико литара или ока жи-
та. Из овога можемо изузети дозину
бјелопавлићку гдје има више простора
земље, али се и спа није могла ради-
ти с добром вољом кад се је могло
сваки час очекивати да ће неприја-
тељ уништити све оно што је на њу
узгађало, као што се је то често пу-
та и догађало.

Али сад је друго. Ми хвала Богу
имамо и поља и мора. Имамо што
радити само ако хоћемо, а имамо и
времена за радњу. Оно што нам се
је могло до сада опростити сад се
већ не може и не смије опростити.
Ако не будемо радиле ми морамо мате-
ријално пропаст, а пропаст мате-
ријална вуће за собом не само пропаст мо-
ралну него и државну. Сиромаш човјек
нема никада оне моћи и снаге коју има
човјек имућни. Као год што је сиромашу
човјеку убијено тијело, тако му је уби-
јена и душа. Уз материјално благо-
стање човјека цвјета и напредује и
његов морални изглед.

Прочитајмо историју па ћемо та-
мо наћи небројено таквих примјера
гдје је уз материјално благостање цвје-
тао и напредовао и његов душевни
живот: цвјетала је књижевност, умјет-
ност и т. д., а у вријеме материјалне
сиромаштине рутинило се је све оно
што је створено у периоди материјал-
ног благостања.

На кога лежи највише ова брига
старања о материјалноме благостању
народа? Речено је већ да свака вла-
да ваља да води бригу о моралноме и
материјалноме благостању народа. Ста-
рајући се о првом влада подиже шко-
ле и друге просвјетне заводе. А ста-
рајући се о другом влада ваља да се
стара да уводи у народу све оно што
му може олакшати рад и труд. За
земљорадњу и пољођелство ваља да
добавља најбоља и најкориснија сје-
мена за сијање и воћке; за сточар-
ство да набавља добру стоку па да
се иста штри по народу; да набавља
добре занатлије за ширење корисних
заната по народу; да отвара фабрике
за фабрицање домаћих производа,
које ми шиљемо сирове по туђим др-
жавама на их послје купујемо по де-
сет пута скупљим цијенама, по их
продајемо; да отвара добре путеве за

лакше саобраћаје; да истражује сред-
ства како ћемо лакше и јефтиније ку-
пити од изваја потребне нам ствари;
а како ћемо боље и скупије продати
наше домаће производе; да склапа ко-
рисне за народ трговачке договоре
и т. д.

Да би могла влада све ово учини-
ти у корист свога народа ова мора
имати своје помоћнике. Ти помоћници
морају бити сви грађани државе, који
ваља да својски пријону за рад. Они,
живећи у народу, и с народом, морају
се старати обратити пажњу народа
на важност материјалног благостања;
развијати у народу љубав према раду
и труду; старати се искоријенити из
народа штетне за народ појмове о ра-
дошма помоћу којих се достиже ма-
теријално благостање. Старати се да
се у народу оснивају друштва којима
ће бити задаћа ширити у народу
здрава начела размишљања народне
користи и његовања народне привре-
де; препоручивати народу умјереност
и штедњу. Пословица говори: „у рад-
ше имамоште, у штедње и још више.“
Ваља нам се старати да утврдимо у
народу ову снажну истину да „ра-
дишу и Бог помаже“, да је оно само
користан грађанин и прави пријатељ
народнога напретка који, уз друге
човјечанске и грађанске врлине, не-
гује и своје материјалне интересе ка-
ко ће доћи до материјалног благоста-
ња те ће бити од користи не само
себи, него ће својим имањем корис-
ти учинити болестоме, кљастоме, сир-
јеноме и т. д., притећи у помоћ сва-
коме корисноме раду и уређењу које
иде у корист народа као: отварању
пика, грађењу путова и вода, поди-
зању болница.

Још пријед двије хиљаде година
Грци су имали једну пословицу која
овако говори о труду: „свако добро
задобива се од богова посредством
труда“. И јест тако. Рад и труд сна-
жава човјека од моралне и материјал-
не пропасте. За то и ми приватно
се труди и рада, јер ако хоћемо да
нам буде дух просвјешен и срце обла-
горођено ваља нам ваћи томе добар
ослонац а то је материјално благо-
стање.

Ново уређење Аустро-Угар- ске војске.

Ново органичко уређење Аустро-
угарске војске довршено је сад. Те је
тине свршена реформа војске, која је
почела пред годину и по дана. Пред
неколико дана издана нормална наред-
беник за војску гласно је „органичке
установе о војсци у рату“ (Organische
Bestimmungen für die Armee im Felde),
а те установе сачињавају свршетак
преуређења. Истичу, за сад је тиме
посао реконструкције само формално
проведен, т. ј. на хартији, јер ће у
пракци требати још дуго времена,
док се све потанкости реорганизације
војске на крај изведу.

Именом „војска у рату“ (Armee
im Felde) означавају се у кљесности мо-
билна заповједништва, области, војска
и заводи оружане силе.

Пјешачки одјел војске, начелно
састављен од свих врста оружја, сачи-
њава прво тактичко и администра-
тивно војничко тијело вишег реда те
уједно темељни почетак за саставља-
ње зборови и војска (Armee).

Нове органичке установе одређу-
ју као теоретичка начела за саставља-
ње пјешачких одјела војске (Infanterie-
Divisionen) сљедећих пет та-
чака:

1. Одјел има бити толико јак, да
заповједник буде могао у сваком слу-
чају одређивати што и потанкостима
треба, с друге - пак стране јак, да
се противнику дуго времена може са-
мостално одупријети.
2. Обширом на бојиште има се
одјелу придати потребно коњаништво,
топничтво, а гдје је могуће и тех-
ничка војска, за тим свакако резерва
стрјелана, да се барем један дан мо-
же одбити.
3. Одјел мора уга се имати хра-
ну за људе и коње за 6—8 дана.
4. Мора имати органе и уредбе
за чување здравља, за ратно редар-
ство и за прометну службу.
5. Начелнику мора у штабу имати
потребну количину људи за обаваљање
службе.

Коњанички одјел војске састоји
се само од двије врсте војске: од
коњаништва и топничтва, и од по-
требне резерве и људи за чување
здравља.

Пјешачки одјел војске састоји: а)
од заповједништва одјела; б) од 2 за-
повједништва пјешачки бригада; в) од
14—15 батаљона пјешака или дова-
ла; г) од 3—4 ескадрона коњаниш-
тва; д) од једног одјела батерије (бр.
1, 2 или 3) као топничтва одјела (по
3 тешке батерије); е) према околно-
стима од неколико техничке војске;
ж) од једног ескадрона возарства; з)
од парка стрјелана дотичних топни-
чких пуковнија, које су код одјела;
и) од здравственог завода одјела са
здравственом колоном реда пјешачких
вitezова; м) од 2 провизионе колоне;
н) од штабске војске, која се састоји
од једне штабске сатније пјешака и
једног штабског вода коњаништва.

Војни збор (Armeekorps) састављен
је: а) од заповједништва збора; б)
од 2, у случајевима од 3 пјешачка одјела
војске; в) од топничтва збора, у пра-
вилу од батеријских дивизија бр. 3 и
4 топничке пуковније за поље (3 те-
шке и 2 лаке батерије); г) од потреб-
них одјела женијске и пионирске вој-
ске, наредба за мостове, возова са мо-
стовима за предстражу, одјела за бр-
зојав с колона оруђа за утврђивање;
д) од 1 ескадрона возарства; е) од
парка возарства за збор, који ће на-
домјештати људе, коње и наредбе, што
пострада или не дође; ж) од парке
душнице, који ће у правилу састоја-
ти од колоне бр. 3 топничке пуковни-
је за поље; з) од штабске војске,
која ће се састојати од 1 сатније до-
мобранства и 1 штабског вода коњани-
штва; и) од благајне за све дјелове
збора.

Ако се који збор или који војнички
одјел одреди на самосталну операцију
на узгредно доје бојиште, издату му
се придати сви органи и причувни
заводи другог разреда, који су на
његову самосталност према дотичном
бојишту и према нарави и његове за-
даће потребни.

Према околностима рата под је-
динствену заповјед стављени војни
зборови сачињавају војску (Armee).
Она се састоји: а) од заповједништва
војске; б) од онога броја зборови или
одјела војске, које одреди одред
батаље; в) од потребна броја желез-
ничке војске и одјела железничких и
пионирских, и наредба за мостове;
г) од причувних завода другог разре-

да, који се одреде према конкретним односима.

Заповједништво војске придаје се специјално: а) 1 ескадрон возарства; б) штабска војска (1 батаљон домобранства и 3 штабска вода коњаништва); в) благајна.

Кад се одреди, да више војска на истом бојишту војује, поставиће се *армее-Оберкомандо* војске (Armee-Oberkommando), којему ће сваки пут дјеловати и власти одређивати цар. Врховном заповједништву војске на челу је фелдмаршал уз и као предстојник главног штаба фелдмаршал-мајстор или фелдмаршал-ајтант.

Главни степен врховног заповједништва војске дјели се у одјел за операције и у детаљни одјел. У први спада одјел главног штаба, заповједник ипопарске пуковније, предстојник војних жељезница (пуковник главног штаба), пуковник жељезничке и брзојавне пуковније, предстојник војног брзојавства и т. д. У детаљни одјел спада такођер један одјел главног штаба, један вод коњаника тјелесне гарде, мобилно мјесто заповједништво, главна управа војничких пошта, експозитура војне поште и т. д. Као помоћни органи врховног заповједника војске раде осим предстојника главног штаба предстојник топиштва, (који је у миру главни инспектор топиштва), предстојник женија (у миру главни инспектор женија), виши један аудитор, штабски један љечник, један војнички подинтендант и т. д. У главном стану врховног заповједништва војске има свега скупа 88 генерала, четника и чиновника 679 момака, 467 жањих и возних коња и 50 дво- и четворопрежних кола.

Какав је већ положај рата поставиће се *заповједништво војске* (Armee-Kommando) под фелдмаршалом, фелдмаршал-мајстором или генералом коњаништва. Овоме је први орган у помоћ „предстојник главног штаба војске.“ Он заступа заповједника војске, кад је овај одсутан. Он му извјештаје о свајем оперативнијем и војничкијем стању ствари, прима његове заповједи, даје их даље и одређује да се изврше.

Заповједништво војске дјели се у ова два главна разреда: а) у главни стан војске са „одјелом главног штаба“, који је под непосредним управљањем предстојника главног штаба те састоји од одјела за операцију и од дјеталног одјела (писарне), и са посебним помоћним органима за топиштво, за женијску струку, судство и здравство; и б) у главно заповједништво војске (Armee-General-Kommando) са војничким одјелом и интенденцијом, за тјм са сљедећим по-

моћним органима: цивилним повјереником, надзорником возарства војске, предстојником здравствености, извјештељем за правосудје, уједно судија код војничког суда, војничким свештеницима (војним супериорима, јеванђелским свештеницима и војничким равницима).

Главна заповједништво војске стоји под фелдмаршал-ајтантом или генерал-мајором те има двострук дјелокрут. Оно се брине као орган заповједништва војске за размјештање, кретање и употребу збору неподвижених резерва другог разреда, као и за врховно управљање економичко-административних ствари војске у опште, с друге пак стране као област подређења заповједништва војске са самосталним дјелокругом гледе добављања залиха као и гледе придолажења нове војске и гледе стара.

(Н. Н.) (Саршић се).

Политички преглед.

Подуслугбени лист „Норд“ враћа се и по трећи пут на своју *омилјену тезу о јевропскоме разоружању*. Са мисли да је у стању констатирати, да је Француска у бољем положају од када је коначно извршено груписање великих сила посредовањем Русије, једине, вели, између великих сила, која нема ништа потраживати од француског народа, осим да се креће на путу мира и развоја нормалних одношаја. Француска у будућ не треба да прелази од својих суједа, који знају да се немају чега бојати од њене стране. Ако је вјеровати „Норд“ Са. Преси“ и њеном дописнику из Париза, француски министар спољних послова потискао би се на мирне интерпретације споразума трију царева, само ако би такав миран споразум био другог живота. На против што се таче општег разоружавања, он га не сматра као природну пошљедицу консолидовања јевропског мира; он мисли да је такав предлог за данас немогућ или бар не вјероватан, шта више он вели, занимати се с тим питањем значи просто да губити. „Ми држимо да не би било тешко ријешити нашу дипломатску тезу, али се не можемо сложити с француским министром о неумјесности изношења таквих предлога у данашњим приликама. Иницијети питање о разоружању у законим и одмјереним границама, у којима се ми данас налазимо, не значи губити вријеме напразно. Шта више ми видимо, да смо потпуно убјеђени о успјешном исходу постављеног питања. Кад год оно ће надлазити, јер се осјећа све већа његова потреба и у Француској, која га потребује као и свака друга држава; и у самој политици на пошљетку претежу разлози“, вели поменути лист на завршетку свога чланка.

Послије састава тројцарског савеза одмах се почело говорити о мјерама противу незадовољства и рушница мира и поретка. Лист „Мемориал Дипломатик“ доноси вијест о заједничкој радњи више влада о предузетим мјерама противу анархичких вођа. Како вели тај лист, за ту циљ неће се установљавати нарочити међународни заводи, па ни општа

дјелатност глада, него ће се гледати на то да се олакшају односи разних полиција који су до сада били у хијерархијској и дипломатској потчињености. Исе се данас на олакшање полицијске истраге тајних заверја и анархичких атентата; а то ће односи полицијске власти разних држава бити непосредни и брзи. То је данас главни предмет преговора великих сила.

Кнез Бизмарко претрпни је прличан удар у његовоме сабору. Сјбор је знатном већином гласова послао одбору од двадесет и једног члана предлог закона о *продужењу изузетних мјера противу социјалиста*. Већина је састављена из разних група левице у утрмонтанског центра; мањина обухвата скупштину деснице, поткаје палеу према приликама и социјалистичким гласовима. Лако је извести побуде, које су инспирирале глас раних парламенских фракција. Консервативци, вјерни својој старој традиционалној дисциплини, хтели су усвојити владин предлог без икакве дебате. Социјалисте мишљаху да га и не треба претресати, по прсто одбацају. Кадикалици и либерали, нешто из интереса нешто опет из начела, надајући се да ће одбор предлог ублажити, нијесу хтели да кваре влада рачуна, у овоме што се догађа пред њеним очима. Кандидат је тражио да се гласа о предлогу таквог какав је, да се не иде одбору, тврдећи да то не би било по парламенској тактици, а и његовоме би предлогу било противно. Судба закона очигледно је у рукама центра. „Ми, који стесмо под притиском мајског закона, не можемо тако лако копати предло гвођа за другог“, рекао је посланик Виндхорст.

Подуслугбени париска штампа изражава се, да *успјешна француског оружја при заузећу Бак-Нинга још није са свим ријешено топишничко питање*. Жил Ферн нагласио је једном приликом, да је завршено даље продирање француског оружја заузећем поменутог мјеста. Прије неколико мјесеца заузеће Бак-Нинга био је главни смјер француске политике, по што се тиме мислило постићи протекторство над Анамом и Тонкингом. Данас се више не мисли на формалан рат намећу Француске и Кине. Кина је потпуно показала своју снагу, а заузећем пошљедње позиције савршену немоћ, и Француска, паравно као побједноц, тражиће да јој Кина накнади војне трошкове у Тонкингу. Накнада тих трошкова знатно би допринијела француском финансијском стању; али се сумња у мјеродавним круговима да би такви захтјеви Француске били оправдани, по што она није улазила у формалан рат са Кином.

Како јављају из Тонкинга, штаб генерала Милота вратио се у Ханой, да припреми експедицију противу цитаделе Хонг-Хоа. Власти кинеске у Бак-Нингу изражали су своју преданост Французима. Генерал Бријер освојио је неке цитаделе, којој су бранили 4600 кинеских војника и 600 аламитских са многобројном артиљеријом. Брани покрети француске војске на све стране показују, да Французи сад могу радити шта хоће. Смијера се на посједнућу циједега Тонкинга, а никако само да се ограничи на Делту Црвене ријеке. Непријатељ моје ући у Тонкинг с неколико страна на његовој граници; за то ће се заузети сви важнији путеви који воде кинеској граници. Тако ће се заузети још нека заостала мјеста од мање важности.

По свијету, те смо оставили своје старо огњиште Зету, и могу ти рећи да се у разна времена иселавава у Црну Гору, Аустрији и Србији, да су бјежали тражећи заштиту код јаким братства српске крви на граници црногорској, не могући тријети зулум помањих Турака у Зети. Ја сам године 1862 пошао био у Беч поради трговне црвене утвари, које продајем у Котору за Црну Гору и Боку Которску, пак и тамо у Бечу сам нашао мог сивовца Бранка Радичевића, којему нијесам знао гдје живи, и да учи школе, са којим сам се познао, радујући се да је врло млад и способан младик, који уздесаше кад му споменух старо наше огњиште Зету — садашњу Црну Гору.

Нико Радичевић, најближи рођак Бранков, при свој својој ватреној занешености и патриотизму, никада Црне Горе ни Зете својим очима видео није, као ни његов отац Петар Радичевић који бијаше пушкар по заводу, са којим је у Котору живео, поцем Црна Гора за мекућне грађане бијаше неприступна земља, до пошљедних година, а свагда је са одушевљеним говором о милој својој отаџбини Зети и Црној Гори!

Нико Радичевић уживао је у Котору и Боки Которској велико уважење од мјесних грађана. Он бијаше „омладинаски вођа“ код којег се сви радо скупљашу, за народна подухвата противу таласанства у Боки Которској. Њему је у част на ивици дан спречао г. Ристо Милић сада чиновник у пошти београдској pjesму — честитку, која је штампана у српској дјалматинском магазину.

Послије смрти његове, првачио дру-

Вијести, које су се провијеле у страниј шпани о смрти генерала Гордона, неистините су; Гордон је још у животу, ма да је опкољен великим тешкоћама. Генерал англиско-мисирске војске критичкији је са својој страни тако, да ће се једва моћи да одржа. Војна предстража од 800 људи опкољена је у Ха-џија на Нилу, неколико мила десетеро од Каргума. Гордон се ријешо да ослободи то мјесто и да га доведе у саобраћај са докима Нилом, кога су појели устаници; он располаже са чедовољним одбрамбеним средствима, јер се више бојаже на његову предузимљивост и неустрашимост. Показује његове војско још није тако критичан, али извјесно се неће дуго одржати, дајући потпору масама које сваки даном бивају веће, и које су га готово са свију страна опкољиле.

Кајирски дописник „Тајмс“ о стању на Нилу овако пише: „Прије мјесец дана излагао сам моја мишљења о томе што треба влада да ради, ако генерал Гордон не може да напусти Каргум. Ако још није наступио случај противу кога треба потражити дијела, а оно је извјесно да ће наступити. Једино помоћ, средство састоји се у разишљању индичких чета; њима да навали генерал Грејем са малим одјељењем своје силе коњице — предузеће које се са многих страна сматра за опасно. Ми смо одустали од те мисли да треба задати Кајиром и Суакином; многе смо предлоге чинили генералу Гордону, и нијесмо обраћали пажње на мишљења Берингова. Свега је тога пошљедница, да још неће скоро наступити вријеме за напуштање Мисира, као што се гадетон паразит, што значи да ће много времена протекти док се учврсти управа над Мисиром.

Према данашњим приликама у Мисиру, није ни чудо што се сва лица која су увијек била за мисирску аутономију данас изражавају за стално протекторство над њим. Један мисирски државник вели, да ријешене мисирског питања само ће тако поновно испустити, ако Инглеска предузме протекторство над Мисиром на одређено вријеме; ако спусти интересе на државни дуг до три процента; ако 10,000 људи мисирске војске посједне Каргум и предузме се буде други припадци војена мисирске политике. При свим данашњим тешкоћама, вели дописник, ми ништа не радимо што би јавило на организацију нове владе, него се сви више удаљавамо од могућности. Ко је на нашој страни и с нама ради, зна, да би Нубар-паша морао напустити Мисир, ако би ми оставили земљу“.

Мемориал Дипломатик“ доноси да је инглеска влада саветовала неједну да нади прокламацију, у којој ће изјавити ово: Да Мисир оставља Инглеској бригу да она регулише мирним начином суданско питање са Махдијом, под условом да Мисирци, обитавајући на суданском земљишту, не буду узамисирали и да онет добију здрав чистав Мисир. Да Осман Дигма распусти своју војску, сматрајући да је свршен рат, и да се повуче у Ел-обејд. Да инглеска војска окупира Суаки и афричке приморје Црвеног Мора до Масуха, све док Арапљани буду предузимали ратне исходе. Да последи Гордона-паше нико не дође за Губернера или султана картумског него каква шејк, кога ће мирно и умјерене тежње бити гаранција за извршење уговора између Велике Британије и мухамед — Ахмета. По мишљењу листа, лорд Гренвил намерава да у начелу одржи суверенитет суданског султана.

По вијестима „Пол. Кореспонденције“

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Податци Бранкова поријекла.

(По породичном предању).

„Застава“ доноси у подвјетку нове податке за биографију нашега омиљеног јесеника Бранка Радичевића. Ове податке написао протођакон митрополитје цетињске Филип Радичевић. Свакојога Србина мора интересирати све оно што се његова пронађе из живота и рада таквијих великана као што је наш Бранко, па ће мислим и наше читаоце занимати ова нови податци о порјеклу Бранкову, за то ћемо и ми овдје прентипати те податке овако као што их је „Застава“, допјела. Одбор за издавање споменика Бранку примио је ове податке са задовољашћу. Писмо које је предсједник одбора, прота Јован Борота професор карловачке богословије, пишао протођакону Филипу Радичевићу ја сам добротом његова протођакога добио у прелесу. Оно заслужује да буде предано јавности, али сад ћу из њега извадити само ове неколике ријечи: „Србија нам је дала препородиоца народне нам књижевности, а пиптома Зета, влада сјајни алем српске круне, засику у књижевности као први алем духом свога врлога потомка, дутом Бранка Радичевића.“

Ево што се пише у „Застави“:

Доказивати порекло Бранка Радичевића није од првобитног значаја за његову српску породицу, доста да је Бран-

Србин био, али се у толико велика важност поклања овим породичним подацима, што је доказивано, да се с очеве стране не зна за Бранково порекло као да је с неба пао, које се мора објаснити и доказати у част ове српске крви, која је врло тескла за српски народ кроз Бранкове живе.

Г. писац „К“ у „Јавору“ број 31. ове године доказао је по матери Бранково порекло, да су се доселили из Скопља старе Србије и из Скадра у Вуковар, због зулула што им Турци починише, као што су се и многе друге српске породице поселивале и бјежале. Он је доказивао у „Јавору“, да се с очеве стране за Бранково порекло не зна, нити да има потомства, и да је та лоза Радичевића са свијем угинула, те да се не може дознати одакле је био родом и пореклом, нити из писменог нити из усменог предања породичног, које се само могло у толико рећи, у колико је г. писац „К“ знао, при објашњавању Бранкова порекла.

Податци ови скупљени су у више година из биљезака и кативава покојног Нике Радичевића грађанина которског, код којег сам сваке године ишло на виђење као код својега стрица, и молио га не жели својих родитеља, да изађе на Цетиње ради виђења и познанства своје родбине, која тога времена живијаше у Црној Гори. Он ми је више пута говорио: „Дубезан мој сивовче! ти ваши путеви нијесу за мене, пак што ћу се гледати са мојом јадном родбином, која је разширена по бјеломе свијету, ја знам за нашу жалосну родбину да семерио страда од домаћих Турака по Зети, и да се већ дио разбјежао којекуда

штво „Јединство“ у Котору, као и пријатељи његови дајну путу написаше на његова живота у „Гласу Црногорца“ од год. 1874 број 26. година II. говорећи: Намећу живот својих оставштина, које кресе племенито срце покојниково, и показују колко му на срцу стојаше напредак уми и стварни његови јединоверни, који је у свој завјештају оставио пошљину свога писана овдешњег (т. ј. которског) српског фондационог школе и мјестног цркви св. Николе. Ове двије одлуке довољне су да освијеточе име Николе Радичевића и да га престоји потомцима као угледан примјер достојног погледа и подражавања.

Свагда је шкојни Нико Радичевић имао обичај сазивати о преседењу свог прадједе Петра Радичевића као и многих српских пошљодика, које се из Зете преселише у Боку Которску као: Бадињковић, Шаровић, Војаревић, Буковић и Јаковчић, који сви већином по ради својој божато пушкари — занатлије за граници црногорској.

О свом прадједу извјештаје, и његова породицима биљезакима, како је и његов тега пребјегао из Зете у приморје градије Боке Которске, које потпуно јасно порекло Бранка Радичевића, који га у Бечу на прво познатије стринем познатије.

Поклоји Нико Радичевић доказивао узроке зашто се његови стари из Зете преселише. Кад бијаше зулум турски претвратио све границе људског навраћања у Зети и Подгорицу од дошљих Турака над православних Хришћанима год. 1732, тада Онег из Аландић предлозе изјављати мушму уморити Свца Николу Дубабу из

Родбине Бранкове у Зети данас има десет девојака, од којих осам кућа у Подгорици живе доста сиромашног стања. Њиховим трговци и занатлијама, данас куће у Бериславцима у Зети, дува земљеделијског занатства, а једна кућа скоро пресељена у Геричаке у Зети из Подгорице. А осим ове родбине која се у Зети налази, припједа се, да је један дио пребјео на равнине аустеке у Високојане 1702 године, нисти у турској Греници, којих можда и данас има, који припадају високојанском племену где и живе, али под породичним именом Радчевића.

